26061

Vlč. Josip Šlunarić

REDOVNIČKA POGLAVARICA

DUHOVNI ŽIVOT - DODATAK 1953

JOURDAIN AUMANN

REDOVNIČKA POGLAVARICA

Da redovnička zajednica postigne svoj cilj - posvećenje svojih članova i apostilski rad - nužno i potrebno je, da joj je na čelo postvaljen netko tko će ju voditi. To je potrebno kod svakoga društva. Sv.Toma rekao je,, da redovnička poglavarica mora biti upraviteljica i učiteljica škole savršenosti, kakovom je redovnički stalež. Želimo točno znati kakovu moć im aredovnička poglavarica i kako ona može voditi svoje podložnice prema cilju njihovog redovničkog staleža.

VLAST POGLAVARICE

Koje su granice vlasti jedne poglavarice? Kanonsko pravo Crkve, Regula i Ustanove svake pojedine redovničke zajednice, odredbe Vrhovnog Zbora i naredbe viših poglavara jesu vođe mjesnih poglavarica, te određuju granice njihovoj vlasti. Mjesne poglavarice moraju biti uvjerene, da su one samo službenice općenitog dobra zajednice, da su one pod neposrednom upravom viših poglavara i da one nisu pozvane, da reformiraju svoju Kongregaciju, a ne mogu dozvoliti nix već popuštanje ili dispenziranje u pravilima.

Razni se termini upotrebljavaju, da se označe razne vrste vlasti. Ona mjesnih poglavarixx nazvana je poglavarskom vlasti. Ona prizlazi iz činjenice, da je redovnička zajenica jedna vrsta društva: ujedinili se više vrsti ljudi, da provode zajednički život pod istim krovom, te da zajednički nastoje postići isti cilj. Tko učini zavjet posluha podložan je svojem poglavaru novom vezom, jer zavjeti su čin kreposti religije, bogoštovlja. Novaci i postulanti nisu podložni zbog obveze nekog zavjeta, već moraju slušati u kreposti posluha, zbog činjenice da pripadaju kući, koja ima zajedničku glavu. Poglavarica može naređivati svojim podložnicama u svemu što je u skladu pravila i ustanova, te im može naložiti kaznu zbog njihovih prekršaja. Ona isto tako može dispenzirati pojedine u pojedinim slučajevima od Pravila ili zakona Reda ako joj takova vlast pripada po Pravilima ili Ustanovama. Mjesna poglavarica mora brižno proučavati Pravili i ustanove i odmah upoznati pojedine zakonske odluke Vrhovnog Zbora svoje kongregacije, ako želi savršeno upoznati obseg svoje vlasti, te da bude sposobna da ih u praksi prikladno primjeni. S druge strane ona mora imati na pameti, da u određenim slučajevima njena vlast može biti ograničena ili proširena neposrednim i pojedinačnim odredbama i direktivama Časne Majke.

Kanonsko pravo spominje određen broj slučajeva, koji se odnose na vlasst poglavarice, i nama se čini zgodnim da ih ovdje nabrojimo zbog njihove važnosti, can.595. Na prvom mjestu poglavarica mora bdjeti nad tim, da redovnice svake godine obave duhovne vježbe, da prisustvuju svaki dan sv.Misi, da svaki dan obavljaju razmatranje i vrše svoje pobožne vježbe, te da se svake sedmice ispovijedaju. Ona također mora poticati na često primanje sv.PRičesti, ali mora pažiti da ne postavi suviše pitanja zašto se ne pričešćuju, da ne dođe kom u pamet, da se miješa u stvar savjesti

Pitanje otkrivanja savjesti jest delikatno, jer se katkada događa, da se redovnice žele povjeriti svojoj poglavarici.. Poglavarice moraju imati napameti, da one nisu duhovni vođe, da njihova vlast ne dopire u područje savjesti i ispovijedi, da je redovito najbolje odvraćati sestre od takove povjerljivosti. Izričit

je pak zabranjeno svima poglavaricama obvezivati svoje podložnice, da im otkrivaju svoju savjest, bilo da to čine preko naredbi, savjeta ili prijetnji, bilo indirektno, pohvalom ili laskanjem. Sve što spada pxx na ispovijed potpada pod tu zabranu: grijesi, napasti, milosti ili posebni darovi. Na pr. poglavarica ne može pitati od svojih podložnica da im kažu kakove su posebne milosti primile od Gospodina ili kakove su stvorile odluke u svojim razmatranjima. Ako dođe do govora o takovim stvarima, to mora biti po vlastitojželji podložnica.

Ako je redovnica očitovala neki nered, nesavršenost ili izvanjsku pogrešku svog redovničkogxx života, budući da to spada u područje izvanjske discipline, poglavarica će tada upućivati, ispravljati i savjetovati. Ali to uvijek mora činiti izvanrednom razboritošću i opreznošću, od straha da ne bude uvučena u opasnost, da ne pita o nečem što spada u područje savjesti, a ne samo glede izvanjskih okolnosti. Poglavarica može također nešto i zapaziti, ako opazi da je koja sestra nesretna ili uznemirena, ali tada će večinom biti dovoljno savjetovati redovnici, da svom ispovjedniku otkrije sve što jujsmeta.

Poglavrica može potaknuti, da sestra, koja se želi izvan uobičajenog vremena ispovijediti, zbog toga pita dozvolu, ali ona ne smije nikada lako odbiti tu dozvolu. Ako podložnica pita posebnog stalnog ispovjednika, tu stvar treba urediti sa biskupom./can.520,n.1/

Kako smo vidjeli i kako znamo, poglavarica nema direktne vlasti nad nutarnjim životom svojih sestara. Ona dosljedno ne može nalgati nutarnje čine, odluke, sklonosti i odvratnosti. Poglavarica može postupati samo onda kada se nutarnje ponašanje izvana očituje. Dosljedno pitanje molitve, meditacije, ličnih sklonosti ili odbojnosti ostaje između podložnika i Boga. Zbog toga razloga ne može se pohvaliti običaj upotrebe ove ili one knjige za razmatranje čitave zajednice zavjetovanih redovnica. Razmatranje i mislena molitva su na posebni način osobne stvari. Bilo bi bolje prepustiti svakoj da si izabere sama knjigu za duhovno štivo i knjigu meditacije /najbolje u dogovoru s duhovnim vođom/. To što može pomoći jednoj, ne mora pomoći drugoj. Poglavarica isto tako nema prava nametati svojoj zajednici svoje vlastite, lične pobožnosti, niti zasebne usmene molitve. Običaj, pravilo i konstitucije ustanova predvidjeli su za redovnice dovoljno vježbi pobožnosti.

Povodom ovog pitanja glede duhovnog štiva i razmatranja, mjesna poglavarica će paziti, da biblioteka duhovnih djela bude prikladna hrana u samostanu. To je nužno osobito u misijama, gdje sestrama može manjkati dobro duhovno vodstvo. Biblioteka duhovnih djela mora sadržavati djela velikih duhovnoh učitelja, i mora biti raznolika, da može odgovarati svim potrebama zajednice.

Poglavarica također ima vlast otvarati listove pri odašiljanju i primanju. Ona nije obvezana da čita pisma, makar to može činiti. Ako čita pisma, dužna je na čuvanje tajne. Ona nema prava čitati dopisivanje između vrhovne poglavarice i neke od svojih redovnica, kao ni čitati dopisivanje između sestre i njezinog duhovnog vođe ili ispovjednika. Za ovo posljednje dopisivanje, podložnica mora ixxxx pitati dozvolu. Općenito, obiteljska pisma, i ona koja se odnose na lične stvari, poglavarica ne mora čitati. Općenito pravilo: poglavarica ne mora smatrati da je nužno da čita pisma, osim ako smatra ili sumnja u zloupotrebu.

IZVRŠIVANJE VLASTI

Budući da se vlast poglavarice posebno očituje u naredbama, koje ona daje svojim redovnicama, a njihovo prihvaćanje u poslušnosti, dobro je učiniti nekoliko opaski na izvršivanje vlasti pri naređivanju. Izvršujući svoju vlast, poglavarica mora biti oprezna da ne uništava ličnu inicijativu svojih sestara. Ona mora biti ne tiranin ili dikta-

već majka svojih redovnica. Poglavarice su primile ograničenu vlast i skrupulozno moraju ostati u granicama svojih ovlasti. One moraju paziti da same žive redovničkim životom svoje Kongregacije i da su samo vrlo rijetko dugo otsutne na redovničkim vježbama svoga samostana. Poglavarice bi morale dobro paziti, da na laku ruku ne okrivljuju duh neovisnosti mlađih. Mladost je često plemenitija i podložnija nego što to mi mislimo.

Poglavarica ne smije misliti da je neprevarljiva, ili da su njene lične metode jedine i najbolje da se postigne ono što treba. To bi bio očiti znak, da im manjka smisao, da prime savjet ili iskustvo drugih. Poglavarica bi jednako morala paziti, da ne postupa sa svojim redovnicama kao sa djecom dajući im naredbe očito besmislene, ili odbijajući priznati različitost temperamenata u zajednici.

U jednu riječ, poglavarica mora biti svijesna, da je ona na službu zajednice, da joj je vlast povjerena /nema vlasti po sebi/ i da vlast mora izvršivati u ime Reda i viših poglavara, da ona sama mora onako živjeti, kao što to traži od drugih, da je ona samo glas, kanal, a ne izvor i početak mudrosti i vlasti. Ona mora izvršivati svoju vlast i svoju moć s obzirnošću, dobrotom, s razumijevanjem punim suosjećanja. Ona mora biti majka, a ne žandar. Ona mora poštivati zrelost, plemenitost i plemenite nakane svojih sestara. Ona biti pripravna da dade dispenzu zbog zakonitog razloga, ali u isto vrijeme mora paziti, da ne bude tako širokogrudna /u lošem smislu/, a da nikada ne pože važnost zajedničkih opsluživanja. Ona se mora pobrinuti za potrebe zajednice i svake pojedine u zajednici, kao što se je Ustanova obvezala u času profesije. Ona mora mora konačno biti svijesna, da onaj koji manje upravlja, bolje upravlja.

Savjesna poglavarica će brižljivo proučavati Konstitucije svega Reda, da točno upozna opseg svoje vlasti i točnu narav svojih obveza pred Bogom. Razborita poglavarica će razmišljati, brižno će promisliti posljedice svojih naredaba na ovu ili onu sestru, te na apostolat Reda prije nego ih izda, te će se propitati o okolnostima. Sveta poglavarica će sama živjeti redovničkim životom, većom vjernošću nego što je ona, koju očekuje od svojih redovnica. Ona će tako biti ogledalo duha i ideal svoje Kongregacije i živo pravilo svoje ustanove. Majčinska-poglavarica će voditi svoje sestre veselo i strpljivo stazama redovničke savršenosti i svetosti, i u isto vrijeme ona će osigurati uspjeh apostolata svoje redovničke ustanove u mističkom Tijelu, u Crkvi.

DUŽNOSTI POGLAVARICE

Kako je već rečeno, dvostruka je obveza redovnice: postići lično posvećenje i sudjelovati u aktivnosti redovničke Ustanove u apostolatu Crkve. Zbog toga je bitna dužnost poglavarice da upravlja svojom zajednicom na taj način, da ta zajednica i njezini članovi mogu postići dvostruki cilj: ispuniti svoju misiju u Crkvi i promicati posvećenje članova Ustanove.

Međutim poglavarica nije potpuno slobodna u izboru sredstava i načina koji bi joj omogučili, da ispuni svoju bitnu dužnost. Ona mora upravljati svojom zajednicom i voditi redovnice prema svetosti slijedeći put označen pravilomi Konstitucijama. Kao i njezine sestre i ona je obećala da će živjeti slijedeći to pravilo, ali ona mora osim toga paziti, da to pravilo bude poštivano i da se po njemu živi. Dužnosti su poglavarice točno ustanovljene pravilom i Konstitucijama Ustanove, a kanonsko pravo Crkve označuje općenite norme, koje moraju voditi poglavarice./Can.499-517/

Važno je da poglavarica bude svijesna da opsluživanje pravila nije po sebi cilj, i da ona ne smije misliti da je njezino djelo dovršeno, jer je ona uspjela uspostaviti redovničko opsluživanje u svom samostanu. Posvećenje svake redovnice i apostolska aktivnost

Kongregacije su doista daleko važniji, nego redovničko /izvanjsko/ opsluživanje pravila. /To je sredstvo korisno, dapače nužno za swaku pojedinu redovničku ustanovu, ali to nije cilj./ Zbog toga će poglavarica nastojati, da prožme svoje redovnice duhom pravila, a da do toga dođe, ona sama mora biti živo pravilo, uzor opsluživanja i majka za svaku u opsluživanju pravila.

Osim tih specifičnih dužnosti, koje joj postavljaju pravila i konstitucije, opći zakon Crkve nalaže joj izvjesne dužnosti./499-517/ Na primjer, ona mxrx se mora pobrinuti, da se kroz godinu čitave konstitucije javno pročitaju pred cijelom zajednicom. To čitanje može biti u blagovalištu ili drugdje, gdje se skuplja cijela zajednica. Može to biti glavu po glavu tokom godine. Drugo, poglavarica je ɜɪ obvezana da upozna svoju zajednicu sa odlukama Svete Stolice./509-1/ Najbolje je da se ti dokumenti pročitaju u jeziku zajednice i u službeenom prijevodu. Poglavarica također mora nastojati, da njezine podllognice upoznaju dijelove crkvenog prava, koji se tiču redovnica, premda se to praktički izvršilo za vrijeme novicijata. Najposlije, pog poglavarica se mora starati, da se održe duhovne konferencije zajednici, barem dva puta na mjesec./Can.509-2/ To može obaviti svećenik, poglavarica ili netko ovlašten od nje.

Što se tiče uprave vremenitih dobara, poglavarica mora bdjeti nad tim da dobra, koja su joj povjerena, budu dobro čuvana. Ona mora opsluživati naputke Crkvenog prava, koji se tiču uptave dobara glede izdataka i ugovora. Zadužbine i želje darovatelja i dobročinitelja moraju biti poštivane što je moguće točnije, i zapisi kuće moraju biti držani u redu, a dokumenti na sigurnom mjestu. Poglavarica neće oklijevati, da zapita mišljenj i savjet stručnjaka u zamršenim poslivima /slučajevima/.

Budući da se poglavarica prije svega mora brinuti za duhovno dobro zajednice, ona će dobro učiniti da se odtereti financijskih pitanja, koliko je to više moguće, oslonivši se više na skrbnicu. Ona zaista mora biti pripravna, da prepusti svoju xxjxxxxxx vlast drugima, osobito kad je zajednica brojna, te uprava postaje suviše komlicirana. Ipak mora imati na oameti, da je ona, ona koja je odgovorna za zajednicu. Zato i tada, kad ona ipovjeri svoju vlast drugoj, obvezana je , da ih nadgleda. Poglavarica nema samo obvezeprema zajednici kao prema grupi, zbog kojih obveza je ona odgovorna za pravilnost opsluživanja i vlastitu aktivnost svoje zajednice u apostolatu Ustanove, ona mora ne samo bdjeti i promicati zajednički život, zajedničku molitvu, rekreaciju, zajednički posao, brinuti se za materijalne potrebe zajednice, ona također treba ispuniti izvjesne dužnosti prema svakoj redovnici. Ima časova kad poglavarica mora ohrabriti slabe i klonule, napominjati, ispravljati, pa i nalagati kaznu neposlušnima i nemarnima, voditi nježnu i majčinsku brigu o bolesnima, poučiti i upravljati mlađe, u jednu riječ, poglavarica mora učiniti sve što može i sa svim mogučim sredstv stvima, da osigura duhovni razvitak svake pojedine u svojoj zajednici. Zato mora paziti, da ne bdije nad svojom zajednicom kao nad jednim stadom ili bezimenom grupom, već naprotiv kao nad jednom obitelji nježno ljubljene djece.

VLASTITOSTI POGLAVARICE

Kadšto je lakše vrhovnoj poglavarici znati tko nije prikladan da bude poglavaricom, nego otkriti, tko posjeduje nužne vlastitosti. Tako neke ne mogubiti poglavarice zbog niihove tjelesne slabosti, zbog njihove nemogućnosti da opslužuju pravilo, te da se vladaju po redovničkim pravilima. Druge imaju manjak duha ili duše, koji im onemogućuju da budu poglavaricama. Na primjer manjak prosuđivanja, pretjerana mekoća, srdit i tvrd temperamenat, suviše dobro mišljenje o sebii težnja za isticanjem same sebe. Upada u oči da ni jedna redovnica s nekom od tih pogrešaka nije prikladna da bude poglavarica.

Među vlastitostima, koje mora imati neka poglavarica, na prvom je mjestu razboritost. Važnost te vlastitosti jest očita onomu, koji poznaje posljedice upravljanja poglavarice bez razboritosti i prosuđi-

vanja. Sv.Toma kaže, da na razboritost spada tražiti savjet prije ra-
rada, a mudrošću prosuditi sredstva prikladna da se postigne svrha
ili cilj, a zatim izvesti odlukubez nerazboritog odlaganja./II-IIae,
q.47/. Krepost razboritosti je kraljica svih kreposti, pravilo svih
stvari, slijedeći njihov vlastiti cilj. Ona se ne tiče samo pojedina-
ca, nego također zajednice i društvenih odnosa. A pošto je cilj, koji
ji ima postići redovnička zajednica i njezini članovi posvećenje i
apostolska aktivnost, razboritost poglavarice ne smije se zadovoljiti
time, da to bude naravna razboritost ili jednostavni zdravi razum,
već ona mora imati nadnaravnu i božansku razboritost. To mora biti
razboritost, koja će s mudrošću prosuditi sredstva najefikasnija, da
dovede redovnice doveće savršenosti i svetosti, a zajednicu, da na
najsavršeniji način ispuni svoje poslanje u Crkvi.

Anđeoski Naučitelj jednako opaža, da se velika razboritost re-
dovito ne nalazi kod mladih, jer im manjka iskustvo, malo su toga
proživjeli, već se može očekivati kod starijih, koji su dosta pro-
živjeli, te su mogli povući pouku iskustva. Zbog toga razloga viši
poglavari moraju dugo i ozbiljno promišljati,prije nego što povjere
teret poglavarice mladoj sestri. Ipak, nužno je napomenuti, da same
godine ne donose razboritost, da ima dosta mladih redovnica, koje
zbog dara suosjećanja, razumijevanja i duha promatranja posjeduju
veću razboritost nego neke od njih starije sestre./II-IIae.q.49,a.3/
Molitva, iskrena sestrinska molitva, revnost za svoju redovničku U-
stanovu i njen apostolat mogu nadomjestiti mali broj godina i dosta
kratko iskustvo.

Druga vlastitost, koja bi bila poželjna kod redovničke pogla-
varice jest, da bude duboko kreposna, živi uzor pravila i konstitucija
svoje Kongregacije. Mi smo rekli već, da opsluživanje slova zakona i
nije moguće uvijek ostvariti, pa ni zahtijevati, ali duh pravila jest
apsolutno bitni u bilo kojojredovničkoj zajednici. Dosljedno, pogla-
varica mora biti prožeta duhom Utemeljitelja ili Utemeljiteljice te
razumijevanjem pravila i konstitucija. Sa smislom primjene duha i
ideala Ustanove, ona će biti svojim ličnim životom ogledalo u kom će
podložnice moći vidjeti kako se odrazuje lijepo ostvarenje ideala
njihove redovničke obitelji. Sestre su svijesne, da glas Božji dopire
re do njih preko propisa njihove poglavarice. One također znaju, da
im zakon njihove Ustanove tumači i primjenjuje njihova poglavarica.
Kako to tumačenje i primjena mogu biti točni i ispravni, ako se duh
Ustanove ne pokazuje u ličnom životu poglavarice?

Što se tiče kreposti poglavarice, ona mora biti također zrela
u savršenosti kreposti. Mora biti koliko je moguće ljudski savršena
i savršeno ljudska. Još više, ona mora učiniti snažan napredak prema
savršenosti. Ali jer joj teret poglavarstva nameće posebne obveze, a
ona mora biti primjer određenih kreposti u posebnom stepenu. Osim već
spomenute razboritosti, poglavarica mora biti ponizna, pokazujući i
na izvanjski način da je službenica zajednice. Ona mora biti svijesna
strahovite odgovornosti za one koje su njezine, i računa, koji će mo-
rat dati Bogu o svojoj upravi. Ona će pred Bogom biti svijesna svoje
vlastite slabosti i nesposobnosti, sigurna da u ovoj ili onoj zajed-
nici ima drugih redovnica mnogo sposobnijih i svetijih nego što je
ona. Sve će je ovo učiniti, da se u poniznosti baci pred noge svojih
redovnica.

Osim poniznosti poglavarica mora gojiti veliko samoodricanje;
to će reći, da mora izbjegavati svaku misao o izdizanju same sebe,
svaku sumnjičavost protiv ljudi, sentimentalnost izražavanja u odno-
sima sa redovnicama ili zajednicom. Ona mora biti posebno umrtvena u
onome što se tiče njezina dostojanstva i njezine vlasti, želeći da s
se vrati na svoje obično mjesto, čim istekne vrijeme njezina položa-
ja. I Crkva je ustanovila zakone, koji ograničavaju mogućnost ponov-
nog primanja iste dužnosti./Can.505. Kongres časnih Majki, koji je s
održan u Rimu, u rujnu 1952. potsjeća na tu želju Crkve, da dužnosti
ne budu pretjerano obnavljane./ Rijetko se događa, da dobra redovnic-
ca želi uzeti na sebe teški teret i opasnosti vlasti vlasti; ako su
neke još i zavidne, te ga priželjkuju, to može biti samo iz egoistič-
nih i nečasnih motiva. Napokon odricanje poglavarice mora se očitova-

ti u velikodušnom duhu i majčinskom pregaranju za svoje redovnice, ljubeći ih u Kristu i postipajući s njima kao s odraslima, a ne kao s djecom.

Treća vlastitost redovničke pogšavarice jest ljubeznost. Pod tom riječi razumijevamo razumijevanje i majčinsko zanimanje, što je vrlo nužno u odnosu osobe prema osobi. Ta je ljubeznost slična onoj Božanskoj ljubeznosti, koju je Krist očitovao, kad je On, čistoća bez ljage i savršena ljepota, strpljivo ispravljao tvrdoću Petrovu, nježno poučavao bogatog mladića, ili s ljubavlju pridigao Magdalenu iz njezine bolne satrvenosti. Ta vlastitost ljubeznosti čini poglavaricu sposobnom da ispravlja blago, ali u isto vrijeme i snažno, da razumije kako se po slabosti može pasti ili mali po malo u svemu tražiti sebe. To je vlastitost, koja ohrabljuje sestre da se povjere, te da imaju povjerenje u svoju poglavaricu, da ju slušaju bez ikakova protivljenja, bez sile ili namještenosti. Poglavarica, koja ima suosjećanje i ljubeunost prema drugima bit će strpljiva, puna shvaćanja, uvijek mirna, nikad uvredljiva, i uvijek majčinski raspoložena za sve sestre.

Na zadnjem mjestu znanje je od velike važnosti kod redovničke poglavarice. Ona može biti i kreposna i dobronamjerna, ali ako poglavarici manjka znanje, može ona učiniti, a da i ne zna mnogo zla i zajednici i samoj sebi. Zbog toga je poželjno, da bi poglavrica imala više nego osrednje znanje teologije, a osobito poznavanje principa duhovnog života i njegov razvitak. Tako neće upasti u pretjeranost, sentimentalizam, ili preveliku privrženost pobožnostima ili pobožnim vježbama, koje, koliko god bile u sebi preporučljive, samo su drugotni elementi duhovnog života. Uz to poglavarica mora paziti, da ne postane veóma učena nego sveta redovnica. U teološkoj naobrazbi poglavarica mora imati ispravno shvaćanje o liturgiji, ona neće zanemariti Sv.Pismo kao duhovnu hranu, te će poznavati barem glavna djela duhovnog života.

Znanje dobre poglavarice mora se protezati na kanonsko pravo, kao što smo već spomenuli. Poglavarica bi morala biti familijarna s općim zakonima Crkve, koji se tiču redovnica, te mora poznavati nove instrukcije i direktive Svete ~~Crkve~~ Stolice. Ti se nalaze u revijama specijalno posvećenim redovničkom životu, ili su mu na službu. Povrh toga poglavarica mora posjedovati ~~xxxxxx~~ poznavanje raznih grana psihologije, koje se odnose na upravljanje, na lični kontakt i vođenje.

PROBLEMI REDOVNIČKOG UPRAVLJANJA

Sposobnost mudrog upravljanja i po tom dostizanja dvostrukog cilja redovničkog života - lično posvećenje i apostolska aktivnost,- ne postiže se lako. Moguće ju je postići ozbiljnim studijem nabrojenih izvora redovničke naobrazbe i voljom da se iskoriste pouke iskustva. Ako je poglavarica postojana u studiju, na molitvi, ako ne oklijeva da joj stvari osvijetle iskusni i ovlašteni savjetnici, ako je vjerna predajama Ustanove, ona može normalno ispuniti svoju dužnost sa sigurnošću. Ona ne smije zaboravit, da može računati večma na milost svoje dužnosti, negona vlastite snage. Bog će joj dati svijetlo i pomoć, ako je ona pripravna da uvijek učini Njegovu volju i da radi na Njegovu slavu. U isto vrijeme, uza sve dobro raspoloženje i svu pripravnost, te specijalnu milost, često iskaču poteškoće i problemi, koji prelaze snagu poglavarice i stavljaju njezine sile i sposobnosti u iskušenje. Nije dovoljno biti zadovošjan s upravljanjem, kao što nije dovoljno dati neke naredbe i direktive na bezlični način. Poglavarica radi s osobama, s ljudskim bićima, te mora uzeti u obzir u svom postupanju međuljudske odnose. Zbog toga se jasno osjeća nužda, da se radi s mnogo razboritosti i obzirnosti.

Znajući dvostruku obvezu redovničke poglavarice; voditi povjerene sestre prema svetosti i promicati apostolat Reda, a sjećajući se, da su joj njene ovlasti dane u prvom redu i bitno stoga da primjeni - u izvanjskim poslovima /in foro externo/ - pravilo i konstitucije, odmah se vidi, da se odnosi među poglavaricom i redovnicama od-

vijaju u dva pravca: Odnosi poglavarice sa zajednicom, redovničkim društvom i odnosi poglavarice sa svakom pojedinom redovnicom te zajednice. U ta dva redakadšto nstaju psihološki problemi i poteškoće.

ODNOS IZMEĐU POGLAVARICE I ZAJEDNICE

1.Materijalna briga

Zajednica mora da se brine za svoje potrebe što se tiče hrane, odijela, stana, te drugih materijalnih potreba u apostolatu pojedine Ustanove. Poglavarica ne smije biti škrta; novci zajednice nisu njezini, oni su zajednički, a ne bilo koga pojedinca. Poglavarica mora biti pripravan, da od vremena do vremena dozvoli izvanredne troškove, zbog dovoljnog razloga, kao na primjer progodom koje velike svetkovine ili blagdana. Ona ne smije svu svoju pažnju posvetiti materijalnim pitanjima ni novcu. Žalosno je svjedočanstvo redovničkog života kad se nađe poglavarica, koja procjenjuje vrijednost svoje zajednice po njezinim materijalnim dobrima. Redovnice imaju pravo na životni standard uređen prema duhu svoje Ustanove i svojih konstitucija. Poglavarica mora znati, da se, što se tiče siromaštva i materijalnih dobara, može i zakonito tražiti da se prilagodi okolnostima. To je posebno istinito u aktivnim kongregacijama, čiji bi apostolat mogao biti sputan odviše skučenim tumačenjem siromaštva ili odviše sitničavom vjernošću predajam iobičajima, koji nemaju više nikakove vrijednosti u sadašnje vrijeme. Apostolski rad mora biti prilagođen i primjenjen potrebama dana. U jednu riječ, poglavarica ne smije dopustiti popuštanje, ali isto tako ne smije biti prestroga, niti zahtijevati više nego što traži duh konstitucija.

2.Briga za bolesne

Čuje se koji puta tužba na poglavarice, koje traže od redovnica, da dadu sve od sebe sile, svu svoju energiju, ali koje ih zanemaruju kad postanu bolesne, ili više ne mogu raditi. Bolesne i stare sestre suisto tako dio kongregacije, kao i mlade i snažne. Za one, koje su postale bolesne u vršenju svojih dužnosti,/a često jer su bile preopterećene/ morala bi se poglavarica brinuti najvećom i najpažljivijom brigom. Uza sve to poglavarica mora biti čvrsta u pogled onih, koje su umišljeno bolesne, ili onih, koje zbog lijenosti ili egoizma zahtijevaju posebne povlastice ili dispenze. Potreban je u tome veliki obzir. Ali i one, koje su doista bolesne i odviše stare za posao, moraju razumjeti, da i sad sudjeluju na zajedničkom apostolatu svojom molitvom i prihvaćanjem patnji.

3.Dioba dužnosti

Velika nesreća, koju svaka poglavarica mora izbjegavati, jest pretjerana naklonost prema pojedincima. Potrbno je mnogo hrabrosti jednoj poglavarici, da dođe do toga, da svima odredi njihovo mjesto rada u zajednici. Tu se traži samoodricanje, duh udaljen od svakog egoizma, kako bi se tereti podijelili prema snagama i talentima redovnica, a ne prema njhovoj prijatnosti ili neprijatnosti. Poglavarica ima tu delikatnu dužnost, da bude majka svake i pojedine redovnice i da izbjegava svaku pristranost /i napast pristranosti/ upogled izvjesnih članica zajednice, a isto tako ne smije pokazati nepravednu strogost upogled srugih. Prava majka ljubi svu svoju djecu, i budući da se dužnosti ne mogu matematički podijeliti, ona će, koliko će to biti više moguće, gledati pri tom na važnost i potrebu same dužnosti, te sposobnost one, kojoj tu dužnost povjerava. Tu se traži veliki osjećaj pravednosti kod poglavarice. Često se događa, zbog slabosti ili ljudskog obzira, da se poglavarica nikada ne usudi naložiti nekoj

redovnici određeni posao, ako joj redovnica svojim ponašanjem pokaže, da ne želi to učiniti. To će biti velika šteta po osobu o kojoj se radi. Mi ne možemo dopustiti, da naše sestre u Redu trpe od rane, koja truje njihov duhoni život.

Pretjerana naklonost zbog darova učinjenih zajednici po obitelji jedne redovnice, još je žalosnija stvar. Možemo postavit opće pravilo, da, kad redovnica čini profesiju, Ustanova preuzima na sebe odgovornost, da će providati sve njezine materijalne potrebe. Ništa ne može opravdati čin, da redovnica piše svojima, da ju opskrbe novcem, odjećom i t.d. Sa strane kongregacije, to je kršenje obveza, koje je ona preuzela prema redovnici. To je također teret nametnut obitelji i prijateljima redovnice. Ako je jedna zajednica odviše siromašna da providi potrebama redovnica, tada se može učiniti poziv /apel/ u ime zajednice, a ne u lično ime te sestre redovnice. Neka se ne očekuje od obitelji, da ona preuzme na sebe teret opskrbljivanja kćerke, koja je ostavila kuću i prigrlila redovnički život. Jedna je stvar primiti spontane darove obitelji i prijatelja /na primjer za Božić ili prigodom imendana/, a drugo je od njih pitati novaci predmete za ovu ili onu sestru.

4.Delegiranje vlasti

Često se dogodi u brojnoj zajednici, da poglavarica ne može sve sama učiniti. U tom slučaju ona može i mora delegirati svoju moć i svoje dužnosti drugima, koje su sposobne, da ih preuzmu /na primjer u pitanju financija, kupovanja i t.d./. Doista, ona je ona, koja je primila vlasti odgovornost, ona je ona, koja mora bdjeti i nadgledati, ali zato ipak nema razloga da provodi svoj život u jednoj užurbanosti i time šteti dobroj upravi puštajući se potpuno asorbirati brojnim sitnim pojedinostima života velike zajednice. Jedanput, kad je delegirala svoju vlast ona mora pustiti onu, koju je ovlastila, da izvrši svoj posao slobodno i sa svim ličnim zanosom. Poglavarice, koje nikada ne puštaju druge, da slobodno izvrše posao koji im je povjeren, već se stalno miješaju i dirigiraju, mogle su same isto tako sve učiniti od početka. Predpostavljati, da su njezine podložnice sposobne, poštene i dosta formirane da izvrše svoj posao bez stalnog nadgledanja i prekidanja, pokazuje samo povjerenje, koje se očekuje od poglavarice.

5.Vjerno obsluživanje u dnevnom životu

Poglavarica može biti vrlo sposobna, da mudro upravlja svojom zajednicom, može biti vrlo dobra i ljubezna, može sama savjesno bdjeti nad tim, da redovnice žive po svojim pravilima, ali ako to ona sama ne čini, njezino je djelo uzaludno. Ljudi redovito ne slušaju, kad onaj, koji naređuje i koji je vezan na ista opsluživanja traži prigode da izbjegne istim opsluživanjima ili se za njih ne brine. Ima poglavarica, kojima se čini da imaju uvijek tisuću stvari da obave, upravo kad zvono zove na razmatranje, u kor ili na bilo koju vježbu zajednice. Ima poglavarica i skrbnica, koje rijetko ručaju zajedno sa zajednicom, ili koje su uvijek pripravne zbog najmanje izlike zidine samostana i izići u svijet. Konačno, mi smo potsjetili, da je poglavarica majka, a majka ne ostavlja svoju obitelj bez ozbiljna razloga. S druge strane, poglavarica ne smije biti tako nepopustljiva i stroga što se tiče opsluživanja i vježbi zajednice, da one postanu čisti formalizam, izvještaćena stvar i teret za sve one koji su im podližni. Neumoljiva poglavarica i bez gipkosti čini redovnički život i više nego što treba križem i teretom.

6.Odricanje u upravljanju

Dobra poglavarica će se čuvati toga da ne trpi od neprirodnog poticaja, da joj ne bude stalo do neke od njenih redovnica. Ona će se posavjetovati, tražit će mišljenje onih, koji joj mogu pomoći, ona će pitati njihovo mišljenje u važnim stvarima, osobito u poslovima, koji su za nju novi, ali ona neće nikada dopustiti da dođe

do toga, da "jedna moć iza prijestolja" upravlja kućom. Ona nosi odgovornost za svoju dužnost i ona će odgovarati Bogu. Zato ona doista mora nositi teret i doista mora biti poglavarica. Taj duh odricanja čuvat će ju od toga da ne sudi samo po drugima i da ne pusti da na nju vrši utjecaj okrivljavanje i ogovaranje, ili čak želja, da ostane dulje vremena na upravi. Duhodricanja će ju u isto vrijeme učiniti sposobnom, da ohrabri slabe i da pomogne onima, koji su na krivom putu, da se poprave.

7.Gajiti obiteljski duh

Ako, kao što smo rekli , poglavarica mora voditi zajednicu kao majka, onda mora učiniti sve što je u njenoj moći, da u svom samostanu promiče duh jedinstva i obiteljsku atmosferu. Ona će naglašavati x važnost zajedničke molitve, rada u zajednici, te zajedničke rekreacije. Posebno je važno u zajednicama gdje su sestre u školi ili u bolnicama, da poglavarica nađe način, kako bi podržavala taj duh jedinstva. Zbog toga razloga rekreacije preko ručka ne moraju biti pod svaku cijenu zabranjene /ukoliko to ne zabranjuju same Ustanove ili običaj/,jer u mnogo slučajeva, to je jedina mogućnost da se sve sestre nađu sakupljene. Osobe, koje živezajedno, ali koje nikadanemaju vremena za zajednički razgovor ili odmor vrlo brzo gube svaki duh i svaku zajedničku vezu, pa makar ju na početku i imale. One tada lako postaju žrtve individualizma, te neposredni neprijatelji obiteljskog duha, koji bi morao vladati u svakoj redovničkoj zajednici. Zbog toga poglavarica mora biti budna, te ne smije dozvoliti, da redovnice budu uvijek same, da ne budunikada u zajedničkoj rekreaciji ili da samo rijetko sudjeluju u zajedničkom životu skupine.

8.Duhovni napredak

Napokon,poglavarica mora biti svijesna svoje dužnosti, da pomogne svojim podložnicama napredovati u svetosti. Zakon Crkve ustanovljuje i naređuje, da ona mora xxxx bdjeti nad tim, da zajednica ima duhovne konferencije. Ona mora mora osigurati, da duh Ustanove bude shvaćen, te sve više i više cijenjen. Morala bi dati svojim podložnicama prigode da napreduju u kreposti, te im predočiti na jedan ili drugi način duhovnu vrijednost poslova i vježbi redovničkog života.. U tom smislu, ako ona sama drži duhovne nagovore, mora se pripraviti s najvećom brogom. Ona mora duboko poznavati duhovni život i ne smije se zadovoljiti s nekim praktičnim znanjem, kojem bi onda davala pretjeranu važnost, mora paziti, da u konstitucijama ne izabere samo neka pojedina mjesta, kojima bi ona davala takovu cijenu i mjesto, da bi druge stvari bile zanemarene. Ona mora pribaviti duhovne knjige potrebne zajednici, mora izabrati sat molitve i meditacije, koji će omogućiti zajednici, da izvuče iz njih što je moguće više dobra. Ako je na primjer većina redovnica pospana preko razmatranja, bit će pametnije, da tu vježbu prenese u drugo vrijeme dana, kad će biti budnije. Ova izmjena, kao i mnoge druge pojedinosti je pametno prilagođivanje dnevnog reda na zajedničko dobro zajednice.

POGLAVARICA I REDOVNICE

Poglavarica se ne smije brinuti jedino oko apostolata svoje Ustanove, već se mora brinuti i za lično posvećenje svoje zajednice, makar se to posljednje postizava često bolje indirektno, nego uličnom ili u neposrednom dodiru. Ona nije duhovni vođa. Sjećajući se slijedećeg principa, da milost ne uništava narav, pazit će, da se ne izvrgne opasnosti, da uguši ličnu inicijativu ili naravne talente. Ona mora nastojati kako bi osposobila redovnice, da budu jače i sposobnije, da iskoriste nadnaravne darove milosti i kreposti.

U svojim odnosima s redovnicama mora imati dvoje na pameti: 1. značajne crte psihologije žene i 2. moderni mentalitet gledom na izvjesna gledišta redovničkog života. Te dvije točke promatranja daju svoju posebnu značajku situaciji i igraju veliku ulogu u konačnom rije-

šenju problema, koji mogu nastati.

Naravni ili biološki poziv žene jest majčinstvo. U vezi s tom x funkcijom, Bog je u nju usadio izvjesne psihološke vlastitosti, koje ju čine sposobnom da ispuni svoje dužnosti majke. Te karakteristike su tako čvrsto ukorijenjene, da se nalaze više ili manje kod svih žena, udatih ili ne. Neupotreba ili zloupotreba tih moći mogu koji puta prouzrokovati živčani ili duševni nered. Žena ima veliku moć uzbudljivosssti, emocije, veliku sposobnost da ljubi. Ona ljubi sa svom svojojm dušom i svom predanošću. To se jasno i očigledno ističe u ljubavi, koju bilo koja majka ima prema svom djetetu. U duhovnom i redovničkom životu postoji opasnost, da bude zlo upotrebljena ova moć uzbudljivosti /emocije/, te da dovede do sentimentalnosti i obmama /iluzija/. Veliki duh žrtve na koji žena može biti pripravna prizlazi iz njene sposobnossti da ljubi, jer gdje god se nalazi duboka ljubav, nalazi se u isto vrijeme plemeniti duh žrtve. U redovničkom životu treba da žena živi životom žrtve za ispravne motive: ljubav prema Bogu i spas duša. Pobožnost ili predanost jest drugi način očitovanja njezine duboke ljubavi. Ista Crkva zove žene "pobožni rod". Tko ljubi, želi se predati ljubljenom i revno nastojati da služi njegovim interesima. Redovnici mora xxx biti nedvoumno, da predmet ljubavi njene jest Bog, a ne ona sama ili k koje drugo stvorenje. Pobožnost ili predanost /devotio/ žene uglavnom se iskazuje u smislu za Božije stvari: molitvu, pobožne vježbe i djela milosrđa. Ali taj smisao može biti neispravan ako ne i zatoran, ako redovnica posvećuje svu svoju pažnju i sve svoje zanimanje djelu zbog sebe same ili traži svoju vlastitu utjehu u molitvi ili neko drugo sentimentalno, čuvstveno zadovoljenje u redovničkom životu. Ljubav i predanost žene očituju se još u njenom duhu poslušnosti. Podložnost žene mužu u ženidbi nije bajka. Žena je usmjerena prema poslušnosti, pa i u slučaju gdje je muž u isto vrijeme drug i pomoćnik. Redovnica također, ako ljubi doista Boga vidi u naredbama svojih poglavara Boga, i nije joj odviše teško slušati, dok ne dopusti, da se u njene razloge poslušnosti uvuku egoistični motivi ili lični osjećaj interesa.

Napokon zadnja crta ženske psihologije jest briga, koja se odnosi na pojedinosti. Uxredxvničkxmxživxtuxtrebaxdobrxpazitix To je normalni posljedak u ženskom materinstvu, jer majka je ona, koja nosidijete, hrani ga i odgaja u prvim godinama njegova života. To su dužnosti. koje traže veliku pažnju u pojedinosti. U redovničkom životu treba dobro paziti, da to ne bude izvor skrupula i nemira. Od toga će redovnica biti potpuno očuvana, ako se uvijek sjeća, da njeno lično posvećenje nije samo njeno djelo, već da su dvojica potrebni da nastane svetost: Bog i duša. Mi moramo raditikao da sve ovisi o nama, moramo moliti kao da sve ovisi o Bogu. I same poglavarice bi se morale čuvati ženskih sklonosti prema velikoj sitničavosti u pojedinostima opsluživanja. One bi radije morale pokazati povjerenje u redovnicu, kao u osobu, koja ima porabu razuma i malo više nego minimum razboritosti. Poglavarica bi morrala xxxxxxxxxxxxxxxxxx paziti, da se ne spusti do najsitnijih pojedinosti. Ona bi se morala zadovoljiti, darazdijeli dužnosti i učini raspored, a zatim neka pusti da redovnica sama izvede stvar. Bilo bi dobro, kad bi se svaka poglavarica sjećala ovih stvari u odnosu s redovnicama.

1.Poslušnost

Mladost je plemenita. Ona posjeduje istinit duh žrtve, ali ona voli slušati samo one naredbe, koje joj se čine razborxite Ona je pripravna daleko ići, da dade dokaz svoje podližnosti, ali ona ne želi da ide slijepo. U naše dane mladež nije navikla da radi bez promišljanja. Da se stekne njezina poslušnost, treba tu mladež zgrabiti s razumske xxx strane nužde. Podložnik će tada slušati, ali kao slobodančinilac, a ne kao mehanički instrumenat, slušat će kao ljudsko stvorenje.

2.Siromaštvo

Današnja mladež je navikla na veliku slibodu u posjedovanju dobara, na jedan relativno raskošan život, na financijsku neovisnost, ona posjeduje ~~neovisnost~~ privatnog vlasništva. Tu je jedna velika smetnja za mlade djevojke, koje ulaze u redovnički stalež: shvatiti da se sve posjeduje u zajednici, da svaka stvar pripada pojedinoj kao dijelu zajednice, uopće, a nikome kao pojedincu, da u tom pogledu nema više privatnog života, da s ničim ne može raspolagati po svojoj volji, da mora voditi brigu o zajedničkom dobru, i da ga samo tako može upotrebljavati kako to želi poglavarica, da mora pitati dozvolu za najobičnije stvari dnevnog života. Zatim je važno, da dozovemo u pamet, da je siromaštvo relativno, te da treba biti prilagođeno potrebama i kulturi našeg vremena. Siromaštvo ne znači potpunu neimaštinu. Ono ništa drugone znači, nego da: kad se redovnica služi nekom stvari, ona se ne može s njom u potpunom smislu služiti. Hrana, odijelo, pokućstvo, isti predmeti u poslumoraju biti praktični, svrsishodni, siromašni, ali solidni. Habit i osobne stvari neka budu navlastitu uporabu, ali bez pretjeranosti. Savremeni ljudi imaju naučiti kako su čvrsto vezani siromaštvo - posjedovanje i zajednička upotreba - i zajednički život. Redovnice čine jednu obitelj, jednu skupinu i sve imaju ~~zajednički~~ u zajednici.

3.Djelovanje i nutarnji život

Velika težnja današnjice je usmjerena prema djelovanju, često na štetu nutarnjeg života i života molitve. Današnja mladež treba da dođe do shvaćanja važnosti molitve, sabranosti i nutarnjeg života. Djelovanje samo po sebi nije ni zlo ni dobro, ono ima svoju zaslugu i svoju vrijednost iz činjenice, da je izvršeno iz nadnaravnog motiva. Nitko ne može neograničeno raditi, a da se nikada ne okrijepi. Žar i revnost dolaze po militvi i razmatranju. Konačno, djela nisu sama sebi svrha, ona su samo sredstvo, kojim netko očituje svoju ljubav prema Bogu i prema bližnjemu, te sredstvo posvećenja. Odviše često postoji sklonost prosuđivanja neke zajednice ili redovnice prema broju utrošene fizičke energije ili prema konkretnom rezultatu apostolata. Jedino svjedočanstvo čitave duhovne vrijednosti, jedino valjana oznaka stupnja bilo čije svetosti se nalazi u odgovoru na pitanje: "Koliko ja ljubim Boga". Sve ostalo u duhovnom životu je sredstvo rasta u ljubavi prema Bogu ili manifestacija ljubavi, koja se već posjeduje. Dosljedno, trpiti u bolesti, provoditi život u samoći i molitvi, poučavati, brinuti se za bolesnike, izvršivati obične kućne poslove, krpati odjeću, jednostavmo sve u redovničkom životu može biti sredstvo povećavanje ljubavi ili izraz ljubavi. Nutarnji život jest onaj, koji daje apostolatu nadnaravni smisao, zaslužnost i vrijednost.

4.Redovničko opsluživanje

Savremena mladost mora shvatiti vrijednost dužnosti dnevnog života i sve učiniti iz ljubavi prema Bogu. Potrebno je otresti se shvaćanja, da je svetosti nužno i samo promatranje. Mi se posvećujemo vršeći svoje staleške dužnosti, pa makar se radilo o sitnim stvarima, pa bile one i dosadne i sakrivene. Od tuda dolazi važnost, da budemo vjerni i točni u izvršivanju dnevmoga reda i da ne dozvolimo da se uvuče duh neovisnosti i individualizma toliko karakterističan našem pokoljenju. Mi se moramo poslužiti dnevnim opsluživanjem redovničkih pravila, da uništimo egoizam, da naučimo odricati se , te živjeti za Boga i duše.

5.Mrtvenje

Važno je učiniti, da mlade redovnice shvate potrebu mrtvenja, te isto tako da njihove konstitucije propisuju dosta mrtvenja, kako bi za-

dovoljile toj potrebi. Križ je i borba biti vjeran u malim stvarima, što sa sobom donosi točnost opsluživanja redovničkog života. Tu je kamen spoticanja - poslušnost i dokaz nesebične ljubavi. Ista poglavarica nije izuzeta od tog točnog opsluživanja pravila.

---------- . ------

To su različiti pogledi na upravljanje u redovničkim kućama i nekoliko problema, koji mogu iskrsnuti u odnosu između poglavarice i zajednice, te sestara redovnica. Koliko će poglavarica biti mudrija i koliko će više shvaćati, toliko će više imati uspjeha da vlada tim problemima. Ako ona sama ne može doći do toga, neka se sjeti, da je Bog s njom i da će ju voditi, ako se ona pusti upravljati Njegovim Duhom. Neka se sjeća također, da će ona pokazati svoju vlastitu poslušnost i nesebičnu ljubav u vjernosti, hrabrosti i majčinskom duhu s kojim će ispuniti svoju dužnost poglavarice.

fr.Jourdain Aumann O.P.

s Engleskog preveo F.Roret

La vie spirituelle - Supplement 1953. 15Mai.

Jedan od pokretača "Summer schools", gdje američke redovnice primaju solidnu naučnu formaciju, objavio je u dominikanskoj reviji Cross and Crown članak o dužnostima i vlastitostima poglavarica. nama se čini da će i francuske,/a i hrvatske/ isto kao i američke sestre nači interesa i koristi u čitanju tih solidnih i jasnih stranica. /Supplemenet/